

503

ՍԷՍՍԻԶ Վ.Ա.'ԻԶ

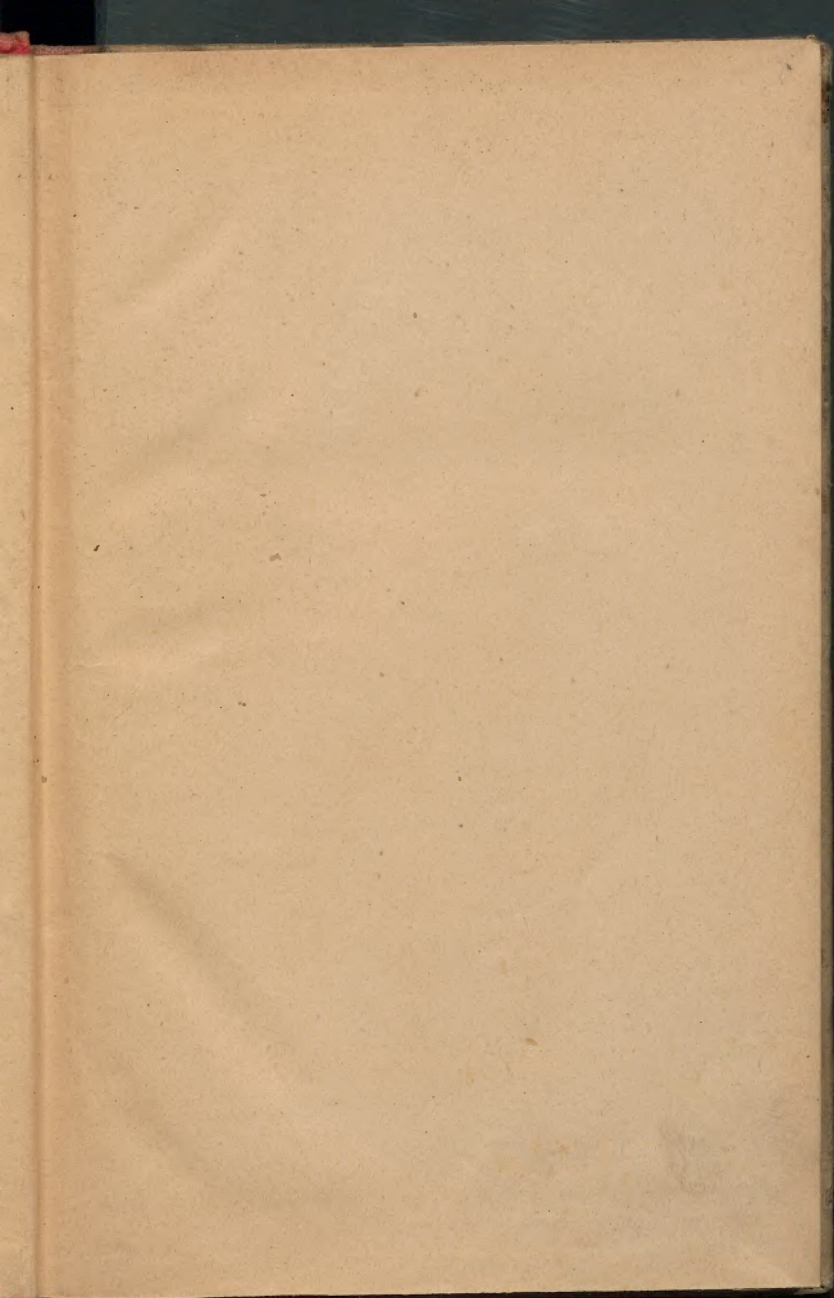
Ե.Ա.'ՆԻ

ԷՎԼԵՐՏԷ ՎԷ ՔԻԼԻՍԷԼԵՐՏԷ

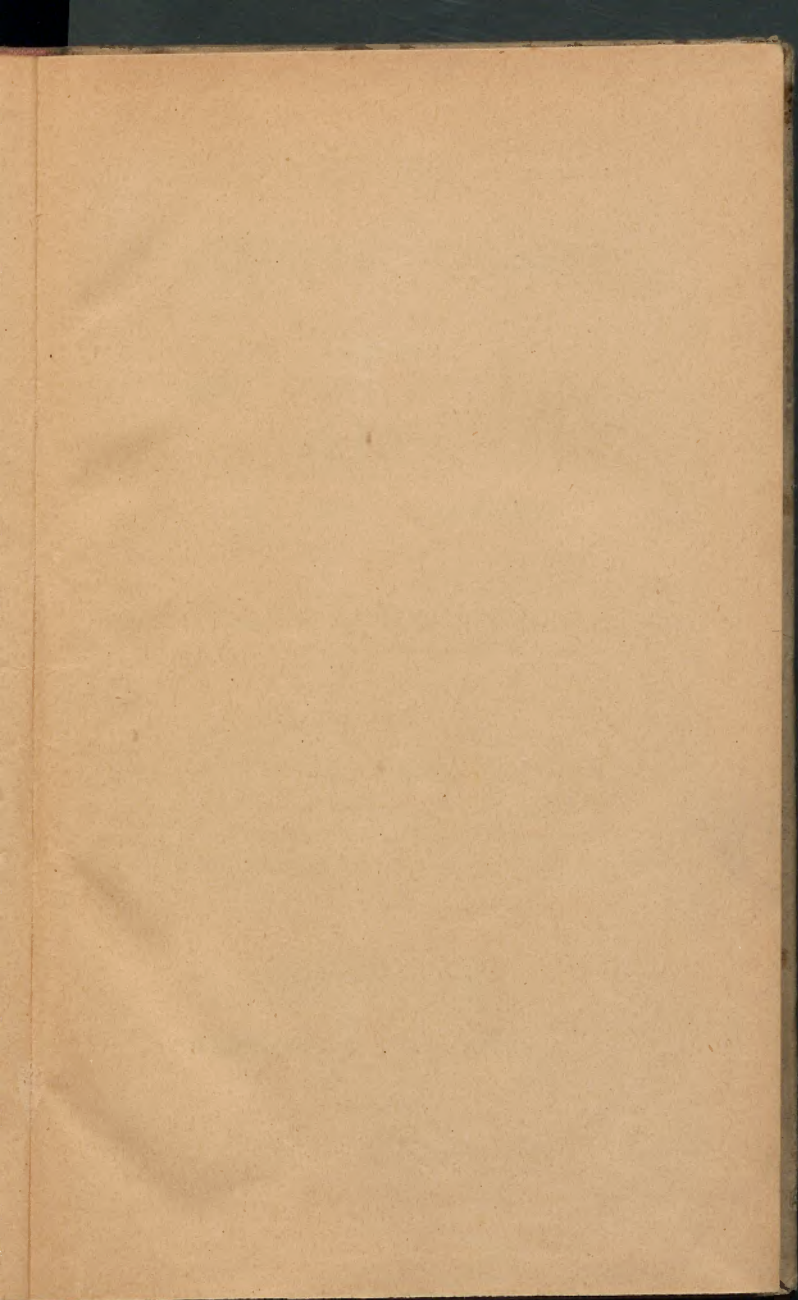
ՕԳՈՒՆԱՃԱԳ

Վ.Ա.'ԶԼ.Ա.Ր

W. 503.

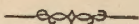

W. S

m. 5

ՔՐԻՍՏՈՍԸՆ ԻՆՍԱՆԼԸՂԸ

ԷԱԷՐ Ի

ՄՈՒՂԼԻՄ Ֆ. Գ. ՄՕՆՖՕՐԹ

«Ինսան օյան Յիսուս Քրիստոս»

1 Տիպ: 2. Յ:

معارف عمومیہ نظارت جلیلہ سنک ۲۵ جاذی الآخر ۳۰۸ و ۲۳ کانون ثانی
۳۰۶ تاریخلی و ۹۶۲ نومرولی رخصتنامہ سیلہ نشر اولمشدر

مصارفی آمریقان مسیونر شرکتی طرفندن تسویه اولنه رق طبع اولمشدر

ԻՍԹԱՆՊՕԼՏԱ

ՄԱԹՊԱՂԱ Ի Ա. Յ. ՊՕՑԱՃԵԱՆ

1891

REPUBLICAN PARTY

1881

REPUBLICAN PARTY

REPUBLICAN PARTY

REPUBLICAN PARTY

REPUBLICAN PARTY

REPUBLICAN PARTY

1881

ՔՐԻՍՏՈՍԸՆ ԻՆՍԱՆԼԸՂԸ

«Ինսան օլան Յիսուս Քրիստոս :» 1 ՏԻՄ. 2. 5 :

Քրիթապ ը Մուգատտէս Քրիստոսըն հէմ Սլլահ հէմ ինսան օլտըղընը թա՛լիմ է տէր : Անըն Ուլուհիյէթի պահսընա տահա զիյատէ կիրիշիլտիյինէ սէպէպ՝ օլ պապտէ տահա զիյատէ շիւպհէ իպրազ էտիլտիյի օլ մուշտըր . չիւնքի պիր թա՛լիմէ մուխալէֆէթ իպրազը անըն լէհինտէ օլան իսպաթլարըն թէֆթիշ ու թէհարրիսինէ եօլ աչար : Քրիստոսըն Ուլուհիյէթինէ մուխալէֆէթ կէօս . թէրիլմէսի անըն միւտաֆա՛ասը պապընտա քէնտի տօսթլարընը օլ տէրէճէ հարէքէթէ կէթիրմիշ տիր քի , էլեէվմ նիչէ Խրիսթիյանլար պունուն իսպաթլարընա վազըֆ տըրլար : Տիկէր թարաֆտան Քրիստոսըն ինսանըղը յումուլմ Խրիսթիյանլար թարաֆընտան ինանըլմիշ օլուպ՝ շիւպհէ թահթընա տիւշմէսի նատիր իւլ վուգու՝ օլտըղը կիպի , պահսընա կիրիշիլմէսի տախի նատիր իւլ վուգու՝ օլմուշ տըր : Վէ լաքին թազվա վէ խէլասըմըլ իչիւն Անըն Սլլահ օլմասը նէ տէրէճէ մուգթազի իսէ , ինսան օլմասը տախի այնի տէրէճէ մուգթազի տիր . զիրա իւմիտիմիզ պինասընըն անըն իւզէրինտէ թէ՛սիս օլունտըղընըն սէպէպի քէնտինին անճազ Սլլահ օլ

տըղը տէյիլ, իլլա իլ էլ էպէտ պիր շախստա իքի թապի'աթա մալիք, եա'նի հէմ Սլլահ հէմ ինսան օլտըղը տըր: Անըն Ուլուհիյէթի վէ ինսանըղը եէքտէն հէմ քէօշէ թաշը հէմտէ իմանըմըղըն էսասը տըր:

Քրիստոսըն շայիրալէրի անը պէօյլէ, եա'նի հէմ Սլլահ վէ հէմ ինսան թանըտըլտըր: Անըն 'աճա'իպ միւ'ճիղէլէրինտէն իլահի պիր զաթ օլտըղընա իլզամ օլունմըշ օլուպ' ինսանըղը հազզընտա իսէ' իսպաթա միւհթամ տէյիլլէր իտի: Անը ըու պէ ըու կէօրիւպ սէսինի իշիթաիլէր, եիւզ եիւզէ գօնուշտըլար, պիրլիքտէ եէյիպ' ըահաթլանտըլար, վէ պիրլիքտէ եօլճուլըգ էթաիլէր: Հէյքէլտէ թա'լիմ էտէր իքէն անը թուլթմազ իշիւն կէօնտէրիլէն մէ' մուրլար անըն ինսանըղընը թանըմալարըյլէ պէրապէր հիքմէթ ի իլահիյէսինէ տէ շէհատէթ էտիպ «Պու ատէմ կիպի ասլա պիր քիմ սէ սէօյլէմէմիշ տիր» տէտիլէր: Պիղատոս անըն ասլընըն վէ խըտմէթինին իլահի օլտըղընը ինքեար էթմէտիյի սըրատա պիլէ, անը իսթինթազ էթմէսի, գամըլլաթմասը վէ հիւքմ էթմէսինտէ, անա տօղըու, կէրէք գապլէն վէ կէրէք Փի'իլէն պիր ինսանա կիպի մու'ամէլէտէ պուլունտը: Օլ վսգըթ Յիսուս տիքէն թաճը կիյմիշ օլարագ տըշարըյա չըգտըգտա Պիղատոս անլէրէ' «Իշթէ օլատէմ» տէտի: Պա'զը միւֆէսսիրլէր Պիղատոս պու սէօղիւ կէրէք անըն Ուլուհիյէթինի վէ կէրէք

Մէսիհն օլաւղղընը ըհտտ էթմէք նիյէթիյլէ սէօյլէմիշ տիր՝ տէմիշէր իսէ աէ, օլ սէօզ տէ ֆիլ հագիգէ պէօյլէ պիր մա՛նա եօգ տըր : Օլ քէլամյարը թապի՛ի պիր սուրէթ տէ, վէ եէքտիկէրինէ օլան յալաղալարըյլէ օգու, վէ կէօրէճէքսին քի, օրատա թա՛ պիրաթ ը մէգքիւրէ, Յիսուսըն ինսանլըղըն տան պաշգա պիր շէյէ տէլալէթ էթմէյօր : Պիղատոս, յայնի հալ ու քէյֆիյէթլէրտէ պու լունան տիկէր քիմսէլէր իլէ անըն պէյնինտէ պիր ֆարգ գօմատը :

Գիթապը Մուգատտէսին կէրէք վէյղամ պէրլիք վէ կէրէք թէվարիիս գըսմընտա Քրիստոսըն ինսանի թապի՛աթը քեամիլէն աշըգ պիր սուրէթտէ պէյան էտիլմիշ տիր : Օ՝ գա ըրնըն զիւրրիյէթի օլուպ՝ վա՛տա կէօրէ եըլանըն պաշընը էղէճէք, եա՛նի Շէյթանըն հիւքիւմէթինի գըրաճագ օլան ինսան իտի : Եւա պէօյլէ անկատը . չիւնքի կայէն սօղտըղընտա մէրգումէ՝ «Բապպըն թէվֆիգիյլէ պիր ատէմ գաղանտըմտէտի :» Իլք սօղան էվլատընը վա՛տ օլունան խէլասքեար զանն էյլէտի : Աբրահամ տալի պէօյլէ, եա՛նի Մէսիհ քէնտի զիւրրիյէթինտէն օլաճաղընը անկատը : Եհհուտիլէր՝ Անըն Դաւիթ նէպինտէն կէլէճէյինի պիլիյօրլար իտի : «Յեսսէ քիւթիյիւնտէն պիր ֆիլիս սիւրէճէք, վէ անըն քէօքիւնտէն պիր ֆիտան պիթէճէք :» Ճէմի՛ ինսանլարըն տիւն եայա յաճիզ պիր հալտէ կէլտիքլէրի կիպի,

Անքն 'էօմրիւնիւն պիտայեթի տախի պէօյլէ
օլաճաղընը պիլիյօրլար իտի . «Պագիւրէ համի-
լէ օլուպ' պիր օղուլ տօղուրաճագ :» «Անքն ֆի-
տան կիպի պիթէճէյինի ,» «տէրտ սահիպի վէ
էլէմէ տիւչար» օլաճաղընը , վէ 'ազըպէթին-
տէ , «գըլըճ Ալլահըն ըէֆիգի օլան ատէմ 'ա-
լէյհինէ» ույանաճաղընը պիլիյօրլար իտի :
Էլլէրինտէ պուլունան ֆիթապը Մուգատտէս
պունլարըն ճիւմլէսինի թա'լիմ էտէյօր իտի :
Մէսիհ' պիր ինսան հալինտէ տօղմալը , պէօ-
յիւյիւպ քէմալ պուլմալը , վէ իշքէնճէ չէք-
տիքտէն սօնկրա էօրլէլի իտի : Էլլէրինին վէ
այազլարընըն տէլինմէսիյլէ ճէսէտինտէ աղ-
ըն , վէ հէմ տօսթլարընըն հէմ տէ Ալլահըն
քէնտինի թէրք էթմէսիյլէ' գալլինտէ վէ
ըուհընտա իզթիրապ հիսս էտէճէք իտի : Կիւ-
նահտան մա'տա հէր չէյտէ ինսան իլէ պիր
օլտըղը աշլաշըլմալը իտի :

Քրիստոսըն 'էօմրիւ՝ Սամուէլին էյամընտան
Յովհաննէսին վազթընատէք զուհուրա կէլէն
ճիւմլէ փէյլամպէրլէրին տէտիյինին , վէ Անքն
հազգընտա Էտէն պաղչէսինտէ Ալլահըն էյլէ-
տիյի իլք խապէրտէն թա Նազարէթտէ Դաբ-
րիէլմէլէք վասըթասըյլէ պույուրըլան թէպիղէ
վարընճայատէք օլան ճիւմլէ վա'տլարըն իթմամ
ու իճրասը իտի : «Դաւիթ նէսլինտէն» տօղ-
տու . վէ «չէքլտէ ինսան կիպի պուլունտը :»
«Վազթըն թէմամիյլէթի օլունճա , Ալլահ քէն-
տի Օղլընը գարըտան տօղմըչ , վէ չէրի'աթ

Թահթընա կիրմիշ օլարագ իրսալ էյլէտի։”
“Քէնտինի Թախլիյէ էտիպ՝ գուլ սուրէթինի
ալարագ ինսան միւշապէհէթինտէ օլտու։”
“Քէլամ Թէն օլուպ արամըղտա սաքին օլտու։”
Տէյլլ սալթ արամըղտա սաքին օլտու, իլլա
սայըմըղտան իտի. “Զիրա մէլա” իքէյէ ասլա
տէսթկիր օլմազ, անճագ Սրրահամ նէսլինէ
տէսթկիր օլուր։” Քէմիյիմիզաէն քէմիք, վէ
էթիմիզաէն էթ օլուպ, Ֆիքրիմիզ կիպի Ֆիք-
րէ, վէ գալպիմիզ կիպի գալպէ մալիք օլտու։
Անըն ինսան օլտըղը Թանըլըպ կէօրիւլտիւ։
Չօճուգ, էվլատ, իչճի, վէ մու’ալլիմ հալին-
տէ օթուղ իւշ սէնէ ինսանլար արասընտա
պուլունտը։ Անը կէօրտիւլէր, սէսինի իշիթ-
տիլէր, վէ քէնտինի էլլէրիյէ լէմն էթտիլէր։
Հէմ”ասը օլտըղը պաշգա առէմլէր միսիլիւ
ինսանլար Թարաֆընտան մուհապպէթ կէօր-
տիւ. հէմ Թալթիֆ վէ Թէքրիմ, հէմ տէ
Թահգիր օլունտը։ Յովհաննէս Պէթապորատա
անը կէօրտիւլէնտէ, “Պէնտէն սօկրա կէլիպ,
պանա Թէգատտիւմ էտէր տէտիյիմ զաթ
պու տըր. չիւնքի պէնտէն մուգատտէմ իտի”
տէտի։ Սամարիալը դարը անըն իլէ կէօրիւշ-
տիւքտէն սօկրա քէնտի հէմլէհրիլէրինէ “Կէ-
լինիզ, էթտիյիմ շէյլէրին ճիւմլէսինի պանա
սէօլէյէն պիր առէմ կէօրիւնիւզ,” տէտի։

Պալատէ վասֆ ու Թա’րիֆ օլունան ին-
սանըդ հագիգի իտի։ Քրիստոս հագիգա-
թէն ինսան իտի։ Առէմլէրին միւշթէլա պու-

լունտը գլարը ճիւմէ մուզայագայա տիւշար օլ-
տու : Եօրուլուպ՝ իսթիրահաթա միւհթաճ օլ-
տու : Թա՛ամսըզ գալտըղընտա աճըգտը : Կիւ-
նիւն հէրարէթի վաղթընտա եիւրիւտիյիւնաէ
սուսասը : «Յիսուս եօլճուլըգտան նաշի եօ-
րուլմըչ պուլունմասը հասէպիյէ գույունըն
եանընտա օթուրտը ,» վէ սու չէքմէյէ պիր
գարը կէլտիյինաէ իչէճէք սու թալէպ էթտի :
Պու արատա շայիրտլէր եէյէճէք թա՛ամ սա-
թըն ալմագ իւղրէ շէհրէ կիթմիչլէր իտի :
Խասթա օլտըղընըն զիքրի եօգ իսէ տէ , պու
խուսուս անըն տէրտ ու էմրազտան խալի օլ-
տըղընը իսպաթ էթմէզ : Մա՛լիւմ սէպէպլէ-
րին մա՛լիւմ նէթիճէլէրինէ կիրիֆթար օլտը-
ղընա , աճըգ , եօրըղընըզ , վէ սօղուդ կիպի
սէպէպլէրտէն վիւճուտին տիւշար օլտըղը
զահմէթ ու իզթիրապը քէնտիսինին տախի
հիսս էթմիչ օլտըղընա՝ 'էօմրիւ շէհատէթ է-
տէր :

Քրիստոս քէնտի իւզէրինէ ճիւմանի թա-
պի՛աթըմըզտան զիյատէսինի ալտը : Անըն
թէն ալմասը իլահի թապի՛աթըն իֆնա պու-
լուր պիր ինսան ճէսէտինէ մահպուսիյէթին-
տէն 'իպարէթ տէյիլ իտի : Ճիւմանի վարը-
ղըմըզ իչիւն օլտըղը կիպի , ճանլարըմըզա պի-
րատէր , վէ 'ազլի հէմ ախլագի թապի՛աթը-
մըզա տա շէրիք օլտու : Պաշգա ատէմէր կիպի
քէնտիսի տախի թէֆէքքիւր , վէ իսթինթաճ ,
վէ հիւքմ ու գարար , վէ 'ամէլ ու հարէքէթ

սահիպի իտի : 'Ոճա"իպ նէսնէլէրէ թէստտիւֆ
էյլէտիյինտէ թէ'աճճիւպ էտէր իտի : Մէզ-
քիւր «թէ'աճճիւպ էթտի» թա'պիրի անըն
հազգընտա տէֆ'ա պէ տէֆ'ա զիքը օլուն-
մըշ տըր : Ինսան օլմասը հասէպիյլէ «հիք-
մէթ վէ գամէթտէ իլէրիլէր իտի :» Ինսան
օլտըղը իշիւն չալըշարագ քէսպ ի թէրագ-
գի էտիպ «էլէմէր վասըթասըյլէ քէմալէ ի-
սալ օլունտը :» Ինսան հալինտէ մէսրուր օլուպ
Սլլահա թէշէքքիւր էյլէտի, վէ ինսան հալին-
տէ «ճանը էօլիւմ տէրէճէսինտէ փէք միւ-
քէտտէր» օլտու : Տօսթլարընըն քէնտինի թէրք
էթմէսի անա մուճիպ ի էսէֆ իտի : Վէ Գեթ-
սէմանիտէ չէքտիյի ճան իզթիրապը անըն ին-
սանլըղընըն հազիգաթը պասպընտա տէրին պիր
տամղա տըր : Մուհապպէթի ճիհէթիյլէ տա-
խի ինսան իտի : Անըն եանընա զէնկին, 'ա-
զըլը, վէ էֆքեար ու էթվար ճիհէթիյլէ թէ-
միզ պիր կէնճ կէլտիյինտէ, հէր պիր 'ազլ ը
սէլիւմ սահիպի ատէմին էտէճէյի կիպի «Յի-
սուս անա պագըպ անը սէվտի :» Լաթիֆ
թապի'աթըր Յովհաննէս Բէսուլ՝ «Յիսուսըն
սէվտիյի շայիրտ» իսմիյլէ զիքը օլունմըշ ի-
տի : Վալիտէսինէ տօղրու ինսանա մախ-
սուս պիր խուլուսը օլուպ՝ անա տօղրու հիսս
էյլէտիյի մուհապպէթ ու մէվէտտէթինի խա-
չըն էլէմի պաստըրամատը : Օլ հալտէ քէն-
տի քէնտինի ունուտուպ անը տիւշիւնէրէք
սէվտիյի շայիրտէ՝ «Իշթէ վալիտէնլ» վէ վա-

լիտէսինէ «իշթէ օղլըն» տէմէքլէ անը թէս-
լիյէ էթմէսիյլէ պերապեր ինսանլըղը իչիւն
տախի պիր իսպաթ պրագմըշ օլտու :

Յիսուս իշթիրաքը հիսս ճիհէթիյլէ տախի
ինսան օլուպ սէվինէնլէր իլէ պերապեր մէս-
րուր , վէ աղլայանլար իլէ պերապեր միւքէտ-
տէր օլուր իտի : Ղաղարոսըն մէղարընտա
գալպի քէտէրլէ տօլուպ՝ օրատա պուլունանլար
անըն կէօղ եաչլարընը կէօրտիւքլէրինտէ «Պա-
գընըզ , անը նէ տէրէճէ սէվլէր իմիշ» տէտի-
լէր : Յիսուս «Մարիամ իլէ հէմչիրէսինի տա-
խի սէվլէր իտի» . վէ անլէրէ տօղրու օլան իշ-
թիրաքընտան նաչի աղլատը : Երուսաղէմ իւ-
ղէրինէ էյլէտիյի ֆէրեատ վէ տէօքտիւյիւ
կէօղ եաչլարը՝ տիւչարը պէլիյէ օլաճաղլա-
րընը պիլտիյի քիմնէլէրէ տօղրու օլան մու-
հապպէթ վէ իշթիրաքը հիսսինի իղհարէտէր :

Քէնտիսի ատէմլէրին իշթիրաքընա միւհ-
թաճ պուլունտըղը ճիհէթլէ տախի ինսան
իտի : Շէյթանա մուգավէմէթ , վէ ատէմ-
լէրին տէրտինի թախֆիֆ իչիւն միւ՛ճիղէ-
լէր իճրա էթմէյէ գաաիր իքէն պիլէ , եինէ
տէ , հէր պիր ատէմին պուլունտըղը կիպի
խուսուսի եարտըմ վէ մուհապպէթէ ար-
զուքէշ պուլունտը : Չօղլարընըն քէնտինի
թէրքլէ պրագըպ կիթտիքլէրի պիր վագըթ-
տա շայիրտլէրինէ «Սի՞ղ տախի մի կիթմէք
իսթէրսինիզ» տէմէսինտէ կէօրիւնէն ինսան-
լըզ հալի նէ գատար աչըգ տըր : Բեթանիայա ,

վէ Պետրոսըն խանէսինէ սըգ սըգ կիթմէսի տախի պունու կէօսթէրիր : Յիսուս Պետրոսըն գայն վալիտէսինէ տօգունմասըյլէ հիւմմա սը զա"իլ օլարագ մէրգումէ գալգըպ անլէրէ խըամէթ էյլէտի : Պու քէյթիյէթ անըն իլահի գուտրէթինի իպրազ էթմէսիյլէ պէրապէր հէվա"իճ ի ինսանիյէ , եա'նի սալթ թա'ամ վէ եաթագ իլէ իքթիֆա էթմէյիպ' ինսան մու հապպէթինին արգատաչըղընա , իշթիրաքընա վէ խըամէթինէ իհթիյաճ հիսս էթտիյինի տախի կէօսթէրիյօր : Վազըթ վազըթ գալապալըգտան, վէ հաթթա օն իքիլէրտէնայրըլըպ իւշ միւնթէխապ շայիրտլէրի իլէ պիրիքտէ պուլունմասը իհթիմալէն պու տույլունըն նէթիճէսի իտի : Գէթսէմանիտէ տախի անլէրտէն պիր միգտար էօթէյէ չէքիլիպ 'ազիմ իղթիրապտա օլարագ պու գատէհին քէնտինտէն կէչմէսի իշիւն տու'ա էթտիյի սըրատա թէքրար պէ թէքրար եանլարընա կէլմէսի պունուն նէթիճէսի իտի : Մնըն՝ «Պիր սա'աթ պէնիմ իլէ ույանըգ տուրաճատընըզ մը» սէօզլէրի ինսանի հատրէթինի , վէ անա նա"իլ օլամա աըղընտան նաչի մէ"յուսիյէթինի կէօսթէրէն սէօզլէր տիր :

Իրիստոս չէրի'աթա թէպա'իյյէթի ճիհէթիյլէ տախի ինսան իտի : Ճինս ի պէչէրէ մախսուս օլան ֆէրա"իղի հիւսն ի ըիզասըյլէ քէնտի իւղէրինէ ալմասըյլէ «Գուլ սուրէթինի ալտը» : Մնըն՝ ինսանլարըն միւպթէլա պսլունտըգլարը

մուղայդայա տիւշար օլուպ՝ էլէմէր վասըթա-
սըյլէ քէմալէ իսալ օլունարղընը պունտան մու-
գատտէմ զիքը էյլէտիք իսէ տէ , պունտան
զիյատէսի վար տըր : Զիւնքի պիղզաթ քէն-
տինին վազ՝ էյլէտիյի նիզամաթա տախի թա-
պի՝ օլտու , եա՛նի «Շէրի՛աթ թահթընա կիր-
միշ օլտու» : Հազրէթ ի Ատէմ էվլատընտան
պիրի կիպի , օն էմրէրի հըֆղէթմէյէ պօրճու
օլտու : Անըն քէնտինի պու ֆարզ ալթընտա
թանրուղըն էօմրիւնտէն պէլլի տիր : Վալի-
տէյնինէ միւթի՝ իտի : Փուլթփէրէսթլիյէ իմ-
թիհան օլունարղընտա , «Այլահըն օլան Բապպա
սէճտէ գըլասըն , վէ եալընըղ անա իպատէթ
էտէսին» քէլամընը իրատ էթմէսիյէ հէմ
ֆարղընը , վէ հէմ մէրամ ու մագսէտինի պէ-
յան էյլէտի : «Ստէթի իւզրէ սինաղօղա կիր-
տի» տէյիւ մուհարրէր տիր : Յովհաննէսին
եէտիյլէ վաֆթիզ օլունարղընտա , «Հէր հագ-
գը պէօյլէ եէրինէ կէթիրմէմիզ կէրէք տիր»
տէտի : Պու թագըրիլիյէ ային ու յատէթ տա-
"իրէսինտէն օլան ֆէրա"իզինի թանըտըղը կի-
պի , մու՛ախսէրէն , վէրկի վէլմէսիյլէ տախի
հիւքիւմէթ ի պէլէտիյէյէ թապի՝ օլտըղընը
պէյան էյլէտի :

Թէճրիպէյէ միւպթէլա պիր ատէմ իտի :
Շէյթան՝ Պետրոսը էյլէտիյի միսիլիւ՝ Անը
տախի «պուղտայ կիպի էլէմէյէ» միւրատ էյլէ-
տի : Օ ճէմի՝ ինսանլարա վագը՝ օլտըղըն իւզրէ ,
եա՛նի թէնին հէվէսլէրիյլէ , շան ու շէրէֆ ար-

զուսըյլէ թէճրիպէ էտիլտի, վէ պիղէ ա'լա պիր
'իպրէթ օլմագ իւզրէ Ալլահըն ֆէլամը վասը-
թասըյլէ անա մուգաւէմէթ էյլէտի: «Կիւնահ-
տան պէրի օլուպ' հէր խուսուստա պիզիմ կի-
պի թէճրիպէ օլունմըշ տըր:» Անըն ինսանլըզը
պիզիմքինտէն անճագ շու ճիհէթլէ ֆարգլը
տըր, պիզ կիւնահ իշլէտիյիմիզ հալտէ, քէնտի-
սի «կիւնահտան պէրի» պուլունմըշ տըր: Պի-
ղատոս՝ «Պու ատէմտէ հիշ պիր ճիւրմ պուլ-
մայօրըմ» տէտի. վէ անըն 'էօմրիւնիւն թէ-
վարիիւնէ վագըֆ օլան պիրի՝ պունտան ֆարգ-
լը պիր շէհատէթ վէրէ պիլլի'ր մի: Ճիսմանի
թապի'աթը, 'ագլը, մուհապպէթի, իշթիրաք
վէ միւրատը ճիհէթիյլէ, հէմ տախի շէրի'ա-
թա թէպա'իյլէթի վէ թէճրիպէյէ միւպթէ-
լա օլմասը միւնասէպէթիյլէ ինսան, ֆագաթ
կիւնահսըզ ինսան իտի: Մուհապպէթի վաք
վէ խալիս օլուպ' իրատէթի տախի իրատէթ
Ուլլահ իլէ միւթթէֆիզ իտի:

Անըն ինսանլըզը հագգընտա վերիլէն մէզ-
քիւր վասֆ ու թա'րիֆ նաթէմամ օլմասա ի-
տի, պու գատտարըյլէ իքթիֆա էտէ պիլիւր ի-
տիք: Ֆագաթ ֆրիստոս ինսան իքէն Անտէ
ինսանի օլմայան սըֆէթլէր տախի վար իտի: Ին-
սանլըզընը տիւշիւնիւր իքէն Ուլուհիյէթինի տէ
պիր տագիգէ պիլէ ունութմամալը իզ, վէնի'ջիւն
ունուտալըմ: Ինսանլըզընըն միւթալա'ասը Ու-
լուհիյէթինի տահա գուվվէթլի սուրէթտէ
մէյտանա կէթիրիւր: Ինսանըն կիւնահա տիւշ-
մէսինտէն պէրրու, հիշ պիր ատէմ, սատէճէ

ինսան օլան հիշ պիր ֆերտ , պու 'եօմրտէ Սլլահըն էվլամիրինի քեամիլէն հըֆզ էթմէյէ մուղթէտիր օլմամը տոր : Բէլամ ը Շերիֆ Գրիստոսըն Ուլուհիյէթ վէ ինսանլըղը հազ-գընտա օլան թա'լիմաթը եէքտիկէրինէ էյլէ րապթ էյլէմիշ տիր քի ինսան անլէրի այը-րամաղ :

Գրիստոս «Իպն իւլ ինսան» օլմաղլէ , քէնտի քէնտինէ «Իպն Ուլլահ» թէսմիյէ էյլէտի : «Օլ կէօղլէրիմիզ իլէ կէօրմիւշ օլտըղըմըզ , օլմիւշահէտէ էտիպ էլլէրիմիզին լէմն էթտիլի Հա-յաթ Բէլամը՝ «Իպթիտատէն մէվճուտ օլան» տոր : «Ղէ Բէլամ թէն օլուպ արամըղտա սա-քին օլտու» . վէ լաքին օլ Բէլա : «Իպթիտատէ մէվճուտ» վէ «Սլլահ իտի :» «Գուլ սուրէթինի ալարազ ինսան միւշապէհէթինտէ օլտու :» Հէման պու սըրատա օգույօրըղ քի , «Սլ-լահ սուրէթինտէ պուլունտըղը հալտէ Սլլահա միւսապի օլմաղը շիքեար սայմատը :» Յուլհան-նէս՝ «Պէնտէն սօլրա պանա թէգատտիւմ էտէն պիր զաթ կէլիյօր» տէտի : Սամարիալը գարը «Կէլինիզ , էթտիլիմ շէյլէրին ճիւմէ-սինի պանա սէյլէյէն պիր ատէմ կէօրիւնիւզ . 'աճէպա Մէսիհ պու մը տոր» տէտի : Պօղոս անըն հազգընտա սէյլէր իքէն «Ինսան օլան Գրիստոս Յիսուս» տէտիլի սըրալարտա տոր քի , «Իօէլասքեարըմըզ Սլլահ» թա'պիրինի տախի գուլլանմըշ տոր : Պու վէ պունա միւ-մասըլ այէթլէրին մա'նասը շու տոր քի :

Քրիստոս հէմ Ալլահ տըր, հէմ ինսան . հէմ պինհայէ գուտրէթ Ուլլահա մալիք, հէմ տէ ինսանա մախսուս մահտուտիյէթ հալինտէ իտի . հէմ Ալլահա մախսուս զայրի մահտուտ հիքմէթէ, հէմ տէ ինսանա մախսուս օլուպ կիթտիքճէ իլէրիլէյէն գուվլէ ի 'ազլիյէյէ մալիք իտի : Գուտսիյէթի զայրի մահտուտ իքէն ինսանլարըն թէճրիպէ օլունտըր կիպի թէճրիպէ օլունտու : Պու շէյլէր նա'ըլ օլա պիլիր : ինսան պունա ճէվապ վէրէմէզ : Պունլար Ալլահըն էսրարընտան տըր : Անըն հիքմէթտէ թէրագգի էթտիյինի, իճրա'ըր իչիւն կէլտիյի խըտմէթին իթմամընտէք նէ տէրէճէ «սրգըլտըղընը», «էլէմլէր վասըթասըլլէ քէմալէ իսալ օլունտըղընը», տիւնեանըն սօնու խուսուսընտա պիլմէտիյի թագրիրինի, վէ ախէր եօլլար իլէ, քէնտինի ինսանի զա'աֆա հիսսէտար կէօթէրտիյինի վէ պունա միւմասըլ խուսուսաթըր փէք ա'լա պիլիր իզ : Ճէլպինտէն, հէմ տէ գուտրէթ վէ հիքմէթինտէն քէնտի քէնտինի թախլիյէ էթտիյինէ, վէ գըյամընտան սօկրա թէքրար ալմագ իւզրէ Ուլլահիյէթինի պիւր թարաֆա գօմուշ իտիյինէ պա'ղըլար պիզի ինանտըրմագ իսթէրլէր . վէ լաքին պէօյլէ տիչիւնմէք ֆիթապը Մուգատտէսին տիկէր գըթ'ալարընը ալլալըրնազ գըլար : ֆէնտի հայաթը հագգընտա սէօյլէր իքէն «Անը ֆէտա էթմէյէ գուտրէթիմ վար, վէ թէքրար ալմաղա գուտրէթիմ վար» տէտի : վէֆաթընտան էվվէլ պիզէ, էմվաթտան քէնտինի իհեա էտէն գուտրէթ ֆէնտինին օլտըղընը պիլտիրիյօր . պու իսէ իլահի պիւր գուտրէթ իտի : խասիմ-

լէրինտէն գուրթուլմագ իշխն սէմատան ծն իբի
ալայտան զիյատէ մէլա՝ իբէ ճէլլինէ, կիննա՜-
լար 'ավֆ էթմէյէ, էօլիւլէրի տիրիլթմէյէ վէ
տիկէր միւ՝ ճիւղէլէր իծրասընա գուտըլթի վար
իտի: “Եալընըզ Ալլահտան զայրի կիննա՜-
լար 'ավֆ էթմէյէ քի՞մ գատիր տիր:” Պու
միսիլիւ այէթլէր՝ Գրիստոս քէնտինի Ուլու-
հիյէթինտէն թախիյէ էթմէտիյինի, ինսան
իբէն պիլէ եինէ Ալլահ օլտըղընը պէյան է-
տիյօրլար: Պու գապիլտէն օլան այէթլէրտէ
ակլաշըլմասը մուհալ պիր սրրը վար իսէ տէ,
անլէրի գապուլ էթմէյի թէրծիհ էտիպ՝ հալ-
լընը էպէտիլիյէ թէրք էտէլիմ:

Գրիստոս ինսանլըղընա հալա մալիք տիր:
ինսան օլմասը անճագ օթուղ իւշ սէնէ իշխն
օլմայըպ իլ էլ էպէտ իտի: Գրյամբնտան սօկ-
րա քէնտի քէնտինի շայիրալէրինէ եէնի վէ
'աճա՝ իպ պիր հէյ՝ էթտէ տէյիլ, իլլա էվիլէ-
ճէ պիլտիքլէրի սուրէթտէ իղհար էյլէտի:
“Էյլէրիմէ վէ այագլարմա պագընըզ քի պիղ-
ղաթ պէն իմ. պէնի լէմա էտիպ պագընըզ:”
Պետրոսա օլան “Պէնի սէվէ՞ր մի սին” սու՝ ա-
լընտա եինէ էվիլէլքի լէթաֆէթ մէվճուտ ի-
տի: Անլէրի թա Բէթանիայա գատար տըչա-
րը չըգարըպ անլէրէ խայր տու՝ ա էյլէտիյի,
վէ անլէրտէն այըըլըպ սէմայա 'ուրուճ էթ-
տիյի վագթտա խայր տու՝ ա իշխն գալտը-
րըլան էյլէր ինսան էյլէրի, վէ վէտա՝ մագա-
մբնտա անլէրէ սէօյլէտիյի սէօզլէր ինսան օ-
լան Յիսուս Գրիստոսըն խայր տու՝ ասը իտի:
Պու Յիսուս սէմայա նասըլ 'ուրուճ էթտի ի-
սէ, հիւքմ վէ սալթանաթ սիւրմէք իւզրէ
թէքրար օլ վէճհլէ կէլէճէք տիր: Յովհաննէս
Պատմոս ատասընտա, վահիտէ Անը կէօրիւպ
շու սէօզլէրի իշիթտի, “Էօլմիւշ իտիմ, վէ իշ-

Թէ էպէս իւլ ապատ հայց իմ:” Անքն իւ էլ էպէս պիտ պիտ շախտա իբի Թապի’աթա մալիք, հէմ Ալլահ վէ հէմ ինսան օլտըղը, հէմ պէօլէ պազի գալտըղընքն հազիգաթը պիզէ մուծիպ ի մէսէրրէթ տիր: Պօղոսըն տէտիյի կիպի “Իւ էլ էպէտ պազի գալտըղը սէպէպտէն ինթիգալ էթմէզ քէհանէթէ մալիք” իզ:

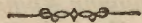
Ինսան օլան Քրիստոս իմիտիմիզ տիր: Պիզի կիւնահ վէ էօլիմտէն գուրթարմագ, վէ եախօտ ֆիթապ ր Մուգատտէսին լիսանընճա, “Դօլիւմ վասըթասըլլէ էօլիմիւն գուվէթիւնէ մալիք օլանը, եա’նի Շէյթանը իպթալ էթմէք” մագսէտիյլէ Թէնիմիզէ վէ գանըմըզա միւշթէրիք պուլունտը: “Գալմըն կիւնահլարընա քէֆարէթ էթմէք իչիւն . . . ֆէնտիսի րահիմ վէ սատըզ ֆեահին ի ա’զամ օլմագ իւզըէ, հէր շէյտէ պիրատէրլէրինէ միւշապիհ օլմագ լաղըմ կէլտի:”

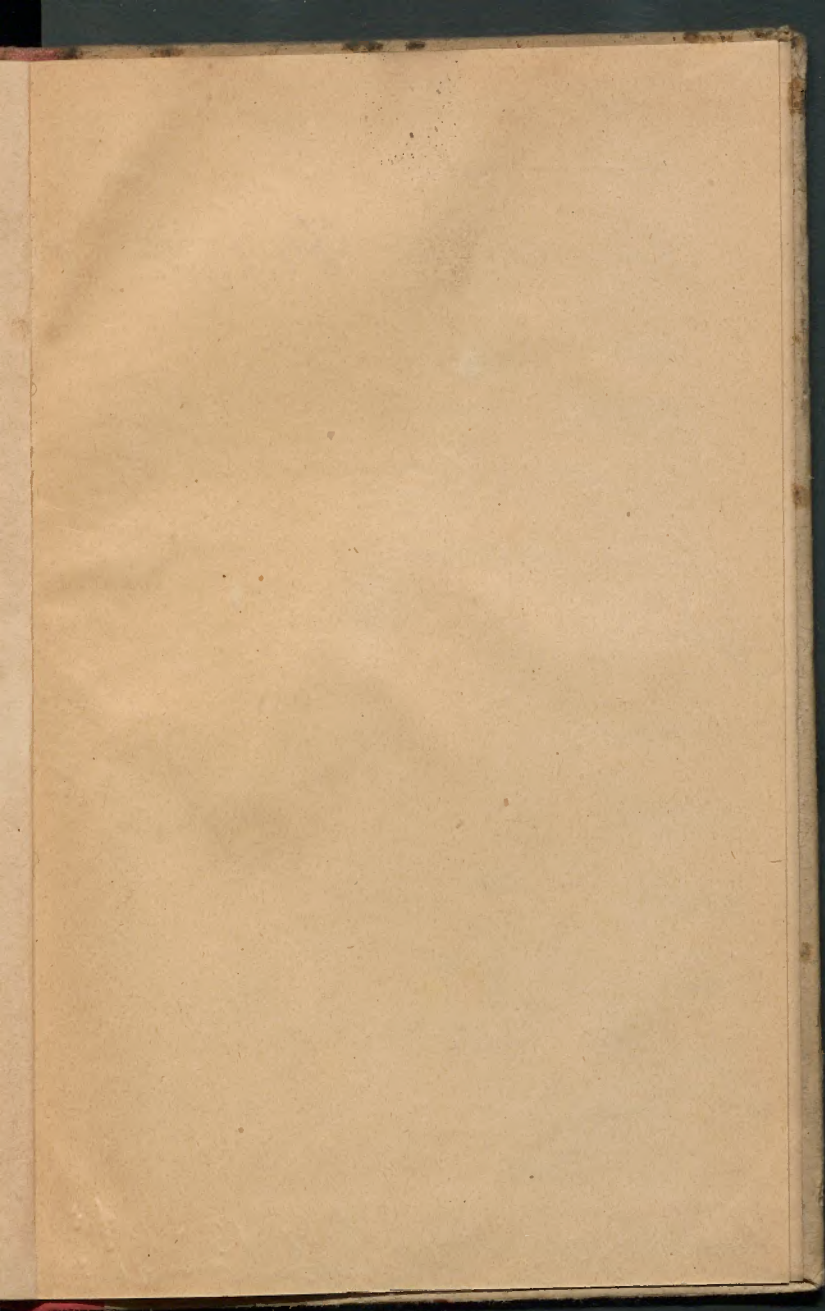
Ինսան օլան Քրիստոս էօրնէյիմիզ տիր: Քէնտիսի Թէճրիպէ օլունտըղը կիպի պիզ տէ Թէճրիպէ օլունտը ըզ. անքն Թէճրիպէյէ մուգաւ վէմէթ էթտիյի կիպի պիզ տախի էտէ պիլիբիզ: “Քրիստոս Յիսուառա պուլունան էֆքեաթ հէման սիգտէ տախի պուլունսըն:” “Անտէ գալըրըմ տէյէնքիմսէ անքն սիւլուք էթտիյի մի’իլլիւ, քէնտիսի տախի էօլլէ սիւլուք էթմէք կէրէք տիր:” Ինսան օլան Քրիստոս չէֆի’իմիզ տիր: Քրիստոս պիւր խէլաս Թէտարիք էթտիքտէն պաշգա “Ալլահա Թէգարրուպ էտէնլէրի քեամիլէն խէլաս էթմէյէ տախի գատիր տիր. չիւնքի անլէր իչիւն չէֆա’աթ էթմէյէ տա’իմա պէր հայաթ տըր:”

Ինսան օլան Քրիստոս եարտըմճըմիզ վէ Թէսէյիմիզ տիր: Փութփէրէսթ օլան պիրի’ հայաթսըզ պիր տալ եա ազաճ պէտէնինէ տու’ա

էթտիյի սըրատա պիզ թա՛սիաթըմըզա չէ-
րիք, վէ զա՛խիքլէրմիզէ աշինա, հէմ հէր
խուտուտա պիզիմ կիպի էյէմ չէքմիշ վէ
թէճրիպէ օլունմըշ պիր Ալլահա տու՛ա արզ
էտէրիզ: Իրագ օլան պիր Ալլահա տէյիւ,
իլլա թէնիմիզ վէ քէմիյիմիզ գատար պիզէ
եազըն, վէ «Գէնտիսի թէճրիպէյէ տիւշար
օլարագ էյէմ չէքմիշ օլտըզընտան՝ թէճրի-
պէ չէքմէքաէ օլանլարա եարաւմ էթմէյէ
գատիր» պիր Ալլահա տու՛ա արզ էտէ պի-
լիրիզ: Քրիստոսըն ինսանլըզը՝ Բիթապ Ը Շէ-
րիֆին տա՛վէթինէ վէ վա՛տլարընա գուվ-
վէթ վէրիր: «Եյ ճիւմէ եօրդուն վէ եիւք-
լիւլէր պանա կէլինիզ»: «Իշթէ պէն տա՛իմա
սիզին իլէ իմ»: Մէյո՛ւս մը սըն, իմանտա
զա՛լիֆ մի սին. պու սէօզլէրի տիւլլէ: Թէճ-
րիպէտէ՞ մի սին. Շէյթան վէ անըն հէր հի-
լէսինէ պունճա միւտտէթ մուվաֆֆազ իյէթլէ
գարչը տուրմըշ օլան Զաթա կիթ: Տէրտ ու
միհնէթտէ՞ մի սին. ֆագիր եա պիքէ՛ս մի
սին. միհնէթ գատէհինի թօրթուսընա վա-
րանատէք իշմիշ օլանա, ճիւմէ տօսթլարըն-
տան թէրք օլունանա վէ ֆագիրլիյի սայէսին-
տէ նա՛իլ ի սէրլլէթ օլտըզըմըզ Զաթա միւ-
րաճա՛աթ էյլէ:

Տիւնեատա Ալլահսըզ, վէ ախրէթ իւմիտին-
տէն մահրում պիշարէ պիր կիւնաշքիտա՛ր մը
սըն. Գէնտինէ իման կէթիրէնլէր հայաթ Ը
էպէտիյէյէ մալիք օլբընլար տէյիւ Ալլահ իքէն
ինսան օլանա, վէ ինսան հալինտէ էյէմ ու
իշքէհճէ չէքիպ էօլիւմէ տիւշար օլանա կիթ:

48 $\frac{1}{2}$

